

Ihmisten kokoisille yhteisöille!

Pitkäjänteistä ja monipuolista kylien turvallisuustyötä Etelä- Pohjanmaalla

10.1.2025

**Jaana Sippola, Leader Kuudestaan
kehittämissuunnittelija**

Aisapari

Kuudestaan

Liiveri

Suupohja

Kylätoiminta Etelä-Pohjanmaalla

Me neljä eteläpohjalaista Leader ryhmää olemme tehneet työtä maakunnan kylien elinvoiman eteen jo kauan, mutta viimeiset 10 vuotta yhdessä tällä kokoonpanolla. Jokaisessa neljässä Leader ryhmässä on yksi henkilö, joka toimii kylien kanssa edesauttaen kylien toimintaa.

Suunnittelemme toimenpiteet yhdessä ja sovellamme niitä kukin alueellemme sopivaksi. Yhteistyö on saumatonta ja toimintatavalla on saatu vaikuttavuutta koko maakuntaan. Kylätoiminta onkin meillä aktiivista ja talkooperinne vielä hyvinkin voimissaan kylissä.

Kylätaloja ja muita kokoontumistiloja on paljon ja niistä huolehditaan. Alueen Leader ryhmät ja Ely-keskus myöntävät rahoitusta kokoontumistilojen kunnostuksiin.

Turvallisuusyhteistyö maakunnassa

Meillä on monia tärkeitä teemoja, minkä puitteissa kyliä aktivoidaan. Turvallisuus- ja varautumisasioita on viety kylille jo tuon 10 vuoden ajan ja koko ajan niiden merkitys vaan kasvaa.

Kun aloimme tiedottamaan kyliä turvallisuus- ja varautumisasioista, ei ollut vielä 72h konseptia, joten kehitimme oman sellaisen. Järjestimme kylillä Varautuen turvallisesti kotona –tilaisuuksia, joissa käytimme asiantuntevaa maakunnan omaa kouluttajaa.

Vuoropuhelua käydään myös Vapepan ja Pelastuslaitoksen kanssa. Yhteistyötä ja tiedonvaihtoa tehdään säännöllisesti. Hyvinvointialueiden myötä on tullut muutoksia toimintamalleihin.

Minkälaisista toimintaa on järjestetty?

Kylillä on järjestetty erilaisia kylien turvallisuutta lisääviä tilaisuuksia, joissa on kiinnitetty huomiota esim. kylätalojen turvallisuuteen sekä niiden soveltuvuuteen kriisitilanteiden kokoontumispaikkana. Olemme työstäneet kylien varautumissuunnitelmia, joissa on kartoitettu kylien kokoontumistilojen varustukset yms. fasiliteetit.

OHJEITA TALON KÄYTTÄJILLE

Tarkista sammutusvälineiden ja ensiaputarpeiden sijainti. Huomioi varauuskäynnin sijainti ja huolehdi, ettei poistumisteillä ei ole esteitä.

- Lajittele roskat alueen jäteyhtiön ohjeiden mukaisesti.
- Vie lajitellut roskat asianmukaiseen jättepisteeseen.
- Tupakointi on sallittu vain ulkona.
- Siivoa tila seuraavaa käyttäjää varten.
- Käytä vettä säästäen.
- Älä pidä ovia tai ikkunoita tarpeettomasti auki talvella.
- Sammuta valot ja lukitse ovet tapahtuman loppuun.
- Palauta avain sovittuun paikkaan.
- Ilmoita huomaamistasi puutteista.

- Verenvuodon tyrehdyttäminen**
- Tyrehdytä verenvuoto painamalla sormin tai kämmenellä suoraan vuotokohtaan.
 - Sido vuotokohtaan paineside käyttäen joko sidetarvikkeita tai muita välineitä, esimerkiksi huiivia.
 - Auta loukkaantunut tarvittaessa istumaan tai makuulle.

- Elvyttäminen**
- Soita hätänumeroon 112
 - Avaa hengitystiet nostamalla leukaa. Jos hengitys ei ole normaalia, aloita elvytys.
 - Painele henkilön rintaa 30 kertaa reippaalla rytmillä, puhallus ei ole pakollinen.
 - Jatka elvytystä kunnes apu saapuu.

Yhteyshenkilö:

Talon osoite:

Koordinaatit:

Kylän varautumissuunnitelma pp.kk.vvvv

Apu ei voi olla kaukana, jos vahinko sattuu lähellä - varautuminen on valmiutta!
Tiedot päivitetään kerran vuodessa vuosikokouksen yhteydessä.

1. Kylän nimi:

Kylän yhteyshenkilö (esim. kyläyhdistyksen puheenjohtaja, joka huolehtii tietojen päivittämisestä)

Nimi:

Postiosoite:

Sähköposti:

Puhelin:

Kylän julkiset yhteystiedot: www-sivut, Facebook-sivun ja/tai Instagram-tilin nimi:

2. Turvallisen kylän perustiedot

Kylän kuvaus (paikkakunta, etäisyydet ym. yleistä):

Kylän asukasmäärä:

Kylässä toimivat yhdistykset:

3. Kylätalon tai muun vastaavan yhteisen kokoontumispaikan tiedot:

Rakennuksen nimi:

Osoite:

Yhteyshenkilön tiedot:

Onko tila ympärivuotisessa käytössä: kyllä ei

Kylätalon lämmitysjärjestelmä:

Kylätalo on rakennettu:

Kylätalon max. henkilömäärä:

Kylätalolle on laadittu pelastussuunnitelma: kyllä, vvvv ei

Kylätalolta löytyy:

sähkö varavoimala internet sali

keittiö kokoustilat wc suihku

oma kaivo alkusammutuskalusto aggregaatti sydäniskuri

av-välineet (tykki&kangas tms.)

Minkälainen varustus keittiössä ja salissa on?

Kylätalolta löytyy:

sähkö varavoimala internet sali

keittiö kokoustilat wc suihku

oma kaivo alkusammutuskalusto aggregaatti sydäniskuri

av-välineet (tykki&kangas tms.)

Minkälainen varustus keittiössä ja salissa on?

Miten kylässä on läsnä asukkaiden turvallisuuden tunnetta?

Miten asukkaiden hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä on edistetty?

Miten kylässä ehkäistään syrjäytymistä?

Miten kyläiläisille tiedotetaan yhteisistä asioista? Huomioidaanko myös kesäasukkaat tiedotuksessa?

Mikäli toiminnassa on korjattavaa, miten toteutetaan ja millä aikataululla?

Mikäli toiminnassa on korjattavaa, miten toteutetaan ja millä aikataululla?

Mikäli toiminnassa on korjattavaa, miten toteutetaan ja millä aikataululla?

Mikäli toiminnassa on korjattavaa, miten toteutetaan ja millä aikataululla?

Mikäli toiminnassa on korjattavaa, miten toteutetaan ja millä aikataululla?

Mikäli toiminnassa on korjattavaa, miten toteutetaan ja millä aikataululla?

Mikäli toiminnassa on korjattavaa, miten toteutetaan ja millä aikataululla?

Mikäli toiminnassa on korjattavaa, miten toteutetaan ja millä aikataululla?

Mikäli toiminnassa on korjattavaa, miten toteutetaan ja millä aikataululla?

Mikäli toiminnassa on korjattavaa, miten toteutetaan ja millä aikataululla?

Mikäli toiminnassa on korjattavaa, miten toteutetaan ja millä aikataululla?

Mikäli toiminnassa on korjattavaa, miten toteutetaan ja millä aikataululla?

Mikäli toiminnassa on korjattavaa, miten toteutetaan ja millä aikataululla?

Mikäli toiminnassa on korjattavaa, miten toteutetaan ja millä aikataululla?

Mikäli toiminnassa on korjattavaa, miten toteutetaan ja millä aikataululla?

Mikäli toiminnassa on korjattavaa, miten toteutetaan ja millä aikataululla?

5. Asumisturvallisuus

Turvallinen koti, keskustelu:

Ovatko kyläiläisten palovaroittimet ja alkusammutusvälineet kunnossa?

Ovatko osoitteimerkinnot kunnossa?

Ovatko tietoliikenneyhteydet kunnossa?

Toimiiko kylässä naapuriapu?

Onko yleisillä kokoontumispaikoilla sijaintikoodinaatit merkitty näkyvästi?

Onko kylän asukkailla kotivara?

Miten ennaltaehkäistään tulipaloja?

Mikäli toiminnassa on korjattavaa, miten toteutetaan ja millä aikataululla?

6. Alueen sijainti, liikenneturvallisuus

Keskeiset, tiet ja tiealueet:

Sähköjakelu, vesi- ja viemäriverkosto:

Rautatiet:

Vesistöt:

Muita alueen keskeisiä kohteita (esim. isot suot, kalliot, isot maatilat, tehtaat yms.):

Miten alueen sijainnista johtuvat vaarat on huomioitu?

7. Ilkivalta, häiriökäyttäytyminen, omaisuusrikokset

Miten kylässä ehkäistään ilkivaltaa ja omaisuusrikoksia?

Mikäli toiminnassa on korjattavaa, miten toteutetaan ja millä aikataululla?

8. Varautuminen, pelastuskalusto ja osaaminen

Miten kylässä on varauduttu myrskyn, metsäpalon tai muun luonnonuhon aiheuttamiin vahinkoihin:

Löytyykö kylältä pelastuskäyttöön ja varautumiseen käytettävää kalustoa (esim. traktorit, kaivinkoneet, aggregaatit, veneet, ym.), keneltä voi hädän hetkellä tiedustella?

Alueen yhteinen pelastuskalusto ja niiden sijainti: esim. ensiapureppu, alkusammutuskalusto, sydäniskuri

Mikäli toiminnassa on korjattavaa, miten toteutetaan ja millä aikataululla?

Alueen asukkaiden osaaminen: Millaista osaamista kylältä löytyy, mm. ammatit, harrastukset, onko ensiapukurssin, elvytysvalmennuksen, turvakurssin, järjestyksenvalvojakurssin käyneitä jne.:

Toimiiko lähialueella SPR? Onko kylällä Vapepan hälytysryhmiin kuuluvia henkilöitä?

Muita turvallisuuteen liittyviä toimia, joita kylässä on jo tehty (esim. koulutukset, turvaillat, kylän oma puheilmuettelo tai muu tiedote ym.):

Nimetään kylän turvallisuusyhteyshenkilö tai -henkilöt (nimi, puhelinnumero, postiosoite ja sähköposti):

Minkälaista toimintaa on järjestetty?

On järjestetty eri ryhmille Digikahviloita, esim. Senioreiden Digikahviloita. Näissä on opetettu digiturvallisuutta ja kaikille on asennettu 112 sovellus, jonka ominaisuuksia on käyty yhdessä läpi niin, että jokainen osaa käyttää sitä tarpeen tullen.

Kylillä, joissa on vesistöä, on järjestetty tilaisuuksia, joissa opetetaan vesipelastustaitoja. Jaettu ohjeita yms.

Sovelluksen käyttöönotto

- 1 Lataa sovelluskaupasta
Lataa maksuton sovellus puhelimesi sovelluskaupasta (App Gallery, Google Play, App Store).
- 2 Pikalinkki puhelimen näytölle
Aseta ikoni puhelimen alustanäkyttöön niin, että se on nopeasti löydettävissä.
- 3 Syötä asetukset ja olet valmis
Kun käynnistät sovelluksen ensimmäisen kerran, syötä puhelinnumerosi, valitse haluttu kieli (suomi, ruotsi tai englanti). Saat kaikki ohjeet käyttöön antamalla luvan sovelluksen esittämille kysymyksille. Kysymyksissä on käyttäjätietojen suojausasetuksia.

Hätäkeskuslaitoksen tekemä ohjevideo sovelluksen lataamisesta löytyy tästä linkistä: bit.ly/112ohje

Sovelluksen käyttöönotto

- 1 Lataa sovelluskaupasta
Lataa maksuton sovellus puhelimesi sovelluskaupasta (App Gallery, Google Play, App Store).
- 2 Pikalinkki puhelimen näytölle
Aseta ikoni puhelimen alustanäkyttöön niin, että se on nopeasti löydettävissä.
- 3 Syötä asetukset ja olet valmis
Kun käynnistät sovelluksen ensimmäisen kerran, syötä puhelinnumerosi, valitse haluttu kieli (suomi, ruotsi tai englanti). Saat kaikki ohjeet käyttöön antamalla luvan sovelluksen esittämille kysymyksille. Kysymyksissä on käyttäjätietojen suojausasetuksia.

Hätäkeskuslaitoksen tekemä ohjevideo sovelluksen lataamisesta löytyy tästä linkistä: bit.ly/112ohje

TURVALLISESTI RANNALLA

- Älä ui koskaan yksin.
- Uu rannan suuntaisesti, jotta jalkasi ylettyvät tarvittaessa pohjaan.
- Varmista ennen hypäämistä, ettei pinnan alla ole vaaraa.
- Käytä aina pelastusliviä veneessä.
- Uimiseen tai veneilyyn ei kuulu alkoholi.
- Vahdi lapsia aina veden äärellä, mielellään käsivarren mitan päässä.
- Muista, että lelut eivät ole turvavälineitä.

MENE SYVÄÄN VETEEN VAIN, JOS OLET UIMATAITOINEN

KUN HUOMAAT JONKUN OLEVAN HÄDÄSSÄ VEDESSÄ, TOIMI SEURAAVALLA TAVALLA:

1. Hälytä tai huuda lisäapua. **SOITA TARVITTAESSA 112.**
2. **RAUHOITA** pelastettavaa kertomalla hänelle, että apua on tulossa.
3. Etsi **APUVÄLINE** (esim. pelastusrengas, vene, naruun kiinnitetty kanisteri tai ämpäri).
4. **PELASTA** apuvälineellä rannalta/laiturilta, jos mahdollista. Käytä aina pelastusvälinettä myös uimalla pelastettaessa, ettet joudu itse vaaraan.
5. **HUOLEHDI** uhrin hengityksestä – tarvittaessa painelu-puhalluselytyys. Opasta hälytysajoneuvo paikalle.

SUOMEN UIMAOPETUS- JA HENGENPELASTUSLIITTO

Minkälaista toimintaa on järjestetty?

Kyläläisten omaa varautumista ja osaamista ollaan lisätty erilaisten tilaisuuksien ja tiedottamisen avulla.

Yhteistyössä Sydän Suomen alue ry:n (Sydänpiiri) toimijoiden kanssa olemme järjestäneet lukuisille eri ryhmille soveltuvia sydäniskuritilaisuuksia, joissa osallistujat ovat saaneet kokeilla itse iskurin toimintaa ja elvytystä. Myös iskurikävelyitä olemme järjestäneet. Olemme olleet myös mukana etsimässä sopivia kohteita eri kylille sijoitettaville sydäniskureille, koska tunnemme maakunnan kylät niin hyvin.

Hätäensiapukurssejakin olemme järjestäneet ja näihin on osallistunut varsinkin eri yhdistystoimijoita.

Minkälaisista toimintaa on järjestetty?

Varautuen turvallisesti kotona –tilaisuuksia on järjestetty erilaisille ryhmille. Näissä asiantuntija on kertonut kotivarasta sekä kaikesta kodin turvallisuusasioista. Näitä tilaisuuksia on sovellettu niin lapsiperheille kuin ikäihmisillekin.

Kun 72h koulutukset alkoivat, kouluttauduimme heti itse pitämään näitä tilaisuuksia eri ryhmille. Nämä ovat olleetkin kysytyjä.

Ajoturvallisuusluentoja olemme järjestäneet yhdessä ajo-opettajien kanssa. Näissä tilaisuuksissa on käsitelty mm. muuttuneita liikennemerkkejä sekä –sääntöjä. Näitä tilaisuuksia toivottiin lähinnä Eläkeliitosta.

Mitä teemme nyt ja jatkossa

Vapepa yhteistyö on meidän maakunnassa tiivistä ja toimijat ovat tuttuja. Olemme itse mukana Vapepan paikallistoimikunnissa ja meidän kautta linkki kyliin on olemassa. Olemme järjestäneet paljon Vapepa infoja ja markkinoineet kylille erilaisia Vapepan koulutuksia. Valmiuspäällikön kanssa olemme suht säännöllisesti tekemisissä.

Nyt suunnitelmissa on saada kylätasoa myöten kaikki saman pöydän ääreen, jotta poikkeustilanteiden toiminta ja roolit olisi kaikille selkeät. Hyvinvointialueiden tuomat muutokset vaikuttavat toimintaan. Aktivoimme kyliä varautumaan ja tarjoamme myös Leader rahoitusta esim. sydäniskureihin ja aggregaatteihin, jotka molemmat edistävät kyläläisten mahdollisuutta selvittää erilaisissa poikkeustilanteissa.

Kylävara-asia on myös meillä ajankohtainen ja odotammekin yhteistä valtakunnallista mallia avuksi. Jo tehtyjä varautumissuunnitelmia hyödynnetään ns kylätalokartan tekoon.

Etelä-Pohjanmaa

Lue lisää Etelä-Pohjanmaan kylätoiminnasta www.kylille.net
Materiaalia löytyy www.kylille.net -> kylille-hankkeet -> materiaalit

Kiitos!

Mari Eija Jaana Tuija

ARJEN TURVAA KYLILLE

KOKO PERHEEN TURVALLISUUSPÄIVÄ

Mitä: Kaikenikäisille suunnattu turvallisuustapahtuma. Turvallisuuspäivässä on toimintaa ja tietoa mm. kodin turvallisuudesta, kotiverstaasta, sydänterveydestä sekä palo- ja pelastuskaluston esittelyä. Lisäksi tietoisuuksia eri turvallisuusteemoista.

Kenelle: Kaikille turvallisuudesta ja pelastustoiminnasta kiinnostuneille.

Miksi: Tapahtuma auttaa osallistujia ymmärtämään riskejä ja vaaroja omassa ympäristössään, ja oppimaan miten välttää ja varautua niihin. Eri pelastusalan toimijat tulevat tutuksi.

Miten: Kartoitetaan yhteistyötahot, joiden kanssa lähdetään tapahtumaa rakentamaan. Tapahtumaan osallistuvien yhteistyötoimien kanssa sovitaan päivän kulusta, mahdollisista toimintarasteista sekä tietoisuuksista.

Vaikutus: Tietoisuuden lisääntyminen riskeistä, valmiuksien parantuminen hätätilanteissa, riskien vähentäminen ja positiivinen vaikutus asenteisiin.

Yhteistyö: Useita yhteistyötahoja, mm. pelastuslaitos, Vapppa, SPR, MLL, VPK, turvallisuusalan yritykset, eri yhdistykset, hankkeet.

Tuotekortit ovat Etelä-Pohjanmaan Leader-ryhmien Kyllie-hankkeen toteuttamia.

TURVALLISUUS

KYLÄTURVALLISUUSTURNEE

MITÄ? Pidetään pariin tunnin turvallisuustilaisuuksia kylillä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa "vieräiden kahviloin" tyylillä.

KENELLE? Kaikille kylien ja kotien turvallisuudesta ja varautumisesta kiinnostuneille.

MITEN? Hankkeiden sopivat yhteistyökumppanit. Varataan kytäläiset ja sovitaan tilaisuuden ajankohdasta ja kutsutaan mukaan joko kumppanit, kutsunomistaja, puolella ja toisella puolella huokailupaikalla, myös jalkineilla (pää, kengät, sukat). Tilaisuuden kesto noin kaksi tuntia. Kylätoimittajien samalla turvallisuustilaisuus, jossa toimitetaan, talon koordinaattori on yhteydessä.

VAIKUTUS: Tieto karttuu, omatoiminen varautuminen vahvistuu ja sitä kautta turvallisuus lisääntyy.

YHTEISTYÖ: Vapppa, SPR, Siper, hankkeet, pelastuslaitos, maht, myös kaupallisia kumppaneita - esim. väkiväkiväkityöt ja turvan alan yritykset.

OHJEITA TALON KÄYTTÄJILLE

Kiertävä kahvila
maanantaina 11.11. klo 13-15 Huhtamäki-Valkuri kylätoimittajilla, Oravaentie 500, Voitto

Alueen toiminta, kirkonkylän kylä ja koulussa. Hankkeen kutsuun mukaan ja hankkeen toteuttajien kutsuun mukaan. Kutsunomistajan kanssa sovitaan tilaisuuden ajankohdasta ja kutsutaan mukaan joko kumppanit, kutsunomistaja, puolella ja toisella puolella huokailupaikalla, myös jalkineilla (pää, kengät, sukat). Tilaisuuden kesto noin kaksi tuntia. Kylätoimittajien samalla turvallisuustilaisuus, jossa toimitetaan, talon koordinaattori on yhteydessä.

Tuotekortit ovat Etelä-Pohjanmaan Leader-ryhmien Kyllie-hankkeen toteuttamia.

TURVALLISUUS

TURVALLISUUS KUNTOON KYLILLÄ -KOULUTUSPÄIVÄ

MITÄ? Järjestetään koulutuspäivä, jonka avulla tilaajan omatoimista valmistusta turvallisuustyöhön ja toimien säilytystä, kunta tärkeä on myös vapaaehtoisten toiminnan organisointi arjen häätötilanteissa.

KENELLE? Kylän asukkailla, yhdistystoimijoilla ja järjestöjen edustajilla.

MITEN? Kunta- tai päätöksentekijöiden turvallisuustilaisuus käydään läpi viranomaisyhteistyön mahdollisuudet ja pohditaan yhdessä mahdollisuuksia ja haasteita. Tilaisuuden sisältö on mahdollista poikata koulutuksen alustajina ovat esimerkiksi kunnan, seurakunnan, pelastuslaitoksen, vapaaehtoisuuden ja Vapppa-edustajat. Alustuksen pohjalta tehdään ohjelmia, joiden lähtökohdaksi käytetään todellisia tapahtumia. Koko tilaisuuden turvallisuustyön tarpeita käsittelevän varautumisen ja niistä selkeytyksen.

VAIKUTUS: Osallistujat saavat kokonaisuuden siitä, miten viranomaiset toimivat ja mikä voi olla vapaaehtoisien rooli, jos tavallinen arki kylillä häiriintyy. Vapppaohje viranomaisien ja kunnan sekä seurakunnan sektorien välillä lisääntyy.

YHTEISTYÖ: Kumppaneiksi sopivat pelastuslaitos, Vapppa, SPR sekä kunnat ja seurakunnat.

Tuotekortit ovat Etelä-Pohjanmaan Leader-ryhmien Kyllie-hankkeen toteuttamia.

ARJEN TURVAA KYLILLE

Hätäensiapukurssi

Mitä: Järjestetään hätäensiapukurssi keväällä/kesän alussa ennen kuin kesän tapahtumakausi pyörittää käyntiin.

Kenelle: Kurssi on tarkoitettu ensisijaisesti yhdistysten toimijoille, jotka ovat mukana kesän tapahtumien järjestämisessä.

Miksi: Kesällä varsinkin järjestetään paljon tapahtumia, joissa liikkuu paljon ihmisiä. On tärkeää, että ensiapuvalmiudet ovat mahdollisimman monilla ajan tasalla ja hallussa.

Miten: Etsitään sopivia kouluttajia, sovitaan yksityiskohtat. Sovitaan aika ja varataan tarpeeksi avara tila. Mainostetaan varsinkin kohderyhmälle. Osketaan ilmoittautumiset ja lähetetään osallistujille ohjeet tilaisuutta varten. Kouluttaja opastaa kädessä pitäen ja kaikkia asioita harjoitellaan niin, että jokainen saa varmuuden. Tilaisuuden jälkeen kouluttaja toimittaa osallistujille todistuksen/kortin opituista asioista. Tilaisuus kestää noin 4 tuntia kahvitauon kanssa.

Vaikutus: Osallistujat hallitsevat perus ensiapuvalmiudet ja uskaltaavat tarpeen tullen käyttää niitä.

Yhteistyö: Yhteistyössä sopivan kouluttajan kanssa.

Tuotekortit ovat Etelä-Pohjanmaan Leader-ryhmien Kyllie-hankkeen toteuttamia.